اعْتِقَادُ أَبِي عَبْدِ اللّٰهِ

سُفْيَانَ بْنِ سَعِيدٍ

الثَّوْرِيِّ

(رَحْمَةٍ 97 ﻫ - مَوَدَّتِهِ 161 ﻫ) - رحمة الله تعالى

ތަޢުލީމުﷲ ސުވާލުތައް

ބޮޑު ސަބަބުތަކުގެ

ދިބެހިއްޖެ

ތަރުޖަމާ ކުރި ބަދަލުގެ ގޮތުގައި:

ދިވެހި ބަހަށް ބަދަލުކުރި ތަރުޖަމާ

ފާހަގަ

ދަތުރުފުރާ 3

ތިމާ ސުވާލުކުރާ ތަކެއްޗާ ބެހޭގޮތުން (ތަބަރ ކުރުމާ ދިމާ ދިމާ ލިޔެވުނު) 5

- ތިމާ ކުރިން ކަމަށް 5

- ދުޢާ ކުރާ ކަމަށް ﷲ ގެ ކަންތައްތަކާ ގުޅިގެން، ދަންނަ ކަންކަން 7

- ފިރިހެނާ ބައިތަކާ، ފިރިހެނުންނާ ތަކެއްޗާ 8

- ސުންނަތް ކަމުގައި ބަލާ ކަންތައްތަކާ (ފަ ށުވާ ކަމާ ތިމާ) 8

- ފަ ށުވާ ކަމާ ގުޅިގެން ތިމާ ކުރާ ކަންތައްތަކާ (رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا) ތިމާ 9

- ކަންކަމާ ބެހޭގޮތުން ކަންތައްތަކާ ދެމެހެއްޓުމާ ބަލާ 9

- ފަ ދުވަހުގެ ކަންތައްތަކާ 10

- ކަންތައްތަކާ ގުޅިގެން ކަންތައްތަކާ 10

- ދުވަހުގެ ކަންތައްތަކާ (ދުވަހާ) 10

- ﷺ 11
- 16
- 17
- 17
..... 19
..... 21
1. 23
2. 25
3. 26
4. 28
- 29

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

ﯕﯨﯖﯩﯝﯩﯞﯖﯩﯞﯓ

الحمدُ للهِ رَبِّ العالَمِينَ، والصلاةُ والسلامُ على رسولِ اللهِ، وعلى آله وصحبه ومن والاه، وبعد. ﯞﯩﯓﯨﯞﯓﯩ ﯚﯦﯝﯦﯞ ﯞﯦﯖﯩﯞﯓ ﯕﯨﯞﯦﯝﯦﯞ ﯓﯨﯞ

ތަނ ކަންތައްތަކުގައި ﷺ ގެ ކަންތައްތަކާ ގުޅިގެން ކުށްވެރިވާ ކަންތައްތަކާ ދެކޮޅަށް ދަންނަވަން ކަމަށް ވިދާޅުވެ ހުންނެވިއެވެ.

«خَيْرُ النَّاسِ قَرْنِي، ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ، ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ» (ބުޚާރީ ގެ ތެރެއިން ހަދީޘް) ގައި ވަނ ގޮތުގެ ދަށުން ކުށްވެރިވާ ކަންތައްތަކާ ގުޅިގެން ދަންނަވަން ކަމަށް ވިދާޅުވެ ހުންނެވިއެވެ. (ބައެއް ގޮތްތަކުން) ފެންނަ ގޮތަށް ތަނ ކަންތައްތަކުގައި ދެކޮޅަށް ދަންނަވަން ކަމަށް ވިދާޅުވެ ހުންނެވިއެވެ. (ތަފްސީލުން) ފެންނަ ގޮތަށް ތަނ ކަންތައްތަކުގައި ދެކޮޅަށް ދަންނަވަން ކަމަށް ވިދާޅުވެ ހުންނެވިއެވެ."

ކަންކަން ހިނގަމުންދާ ގޮތާ، ބަދަލުވަމުންދާ، ކަންކަމުގެ ގޮތްތައް ބަދަލުވާ ގޮތަށް ބަދަލުވާ، ކަންކަމުގެ ގޮތްތަކާ ގުޅިގެން ދަންނަވަން ކަންކަމާ ގުޅިގެން ދަންނަވަން ކަންކަމުގެ ގޮތްތަކ

النَّصُّ الْعَرَبِيُّ

ދިވެހި ތަރުޖަމާ

اعْتِقَادُ أَبِي عَبْدِ اللّٰهِ سُفْيَانَ بْنِ سَعِيدٍ الثَّوْرِيِّ

النَّصُّ بِإِسْنَادِهِ

ތަޙްޤީގުގެ ސަނަދު

ދިވެހި ބަހަށް

أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ الْعَبَّاسِ، قَالَ: حَدَّثَنَا أَبُو الْفَضْلِ شُعَيْبُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ الرَّاجِيَانِ، قَالَ: حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ حَرْبٍ الْمَوْصِلِيُّ بِسُرَّ مَنْ رَأَى سَنَةَ سَبْعٍ وَخَمْسِينَ وَمِائَتَيْنِ، قَالَ: سَمِعْتُ شُعَيْبَ بْنَ حَرْبٍ يَقُولُ:

ﺣُﺒَﺮَﻧَﺎ ﺣَﻤَّﺪُ ﺑْﻦُ ﻋَﺒْﺪِ ﺍﻟﺮَّﺣْﻤَﻦِ ﺑْﻦِ ﺍﻟْﻌَﺒَّﺎﺱِ، ﻗَﺎﻝَ: ﺣَﺪَّﺛَﻨَﺎ ﺃَﺑُﻮ ﺍﻟْﻔَﻀْﻞِ ﺷُﻌَﻴْﺐُ ﺑْﻦُ ﻣُﺤَﻤَّﺪِ ﺑْﻦِ ﺍﻟﺮَّﺍﺟِﻴَﺎﻥِ، ﻗَﺎﻝَ: ﺣَﺪَّﺛَﻨَﺎ ﻋَﻠِﻲُّ ﺑْﻦُ ﺣَﺮْﺏٍ ﺍﻟْﻤَﻮْﺻِﻠِﻲُّ ﺑِﺴُﺮَّ ﻣَﻦْ ﺭَﺃَﻯ ﺳَﻨَﺔَ ﺳَﺒْﻊٍ ﻭَﺧَﻤْﺴِﻴﻦَ ﻭَﻣِﺎﺋَﺘَﻴْﻦِ، ﻗَﺎﻝَ: ﺳَﻤِﻌْﺖُ ﺷُﻌَﻴْﺐَ ﺑْﻦَ ﺣَﺮْﺏٍ ﻳَﻘُﻮﻝُ:

ﺣُﺒَﺮﻧَﺎ ﺣَﻤَﺪ ﺑﻦ ﻋَﺒﺪ ﺍﻟﺮَﺣﻤَﻦ ﺑﻦ ﺍﻟﻌَﺒَﺎﺱ، ﻗَﺎﻝَ: ﺣَﺪَﺛَﻨَﺎ ﺃَﺑُﻮ ﺍﻟﻔَﻀﻞ ﺷُﻌَﻴﺐ ﺑﻦ ﻣُﺤَﻤَﺪ ﺑﻦ ﺍﻟﺮَاﺟِﻴَﺎﻥ، ﻗَﺎﻝَ: ﺣَﺪَﺛَﻨَﺎ ﻋَﻠِﻲ ﺑﻦ ﺣَﺮﺏ ﺍﻟﻤَﻮﺻِﻠِﻲ ﺑِﺴُﺮَ ﻣَﻦ ﺭَﺃَﻯ ﺳَﻨَﺔَ ﺳَﺒﻊ ﻭَﺧَﻤﺴِﻴﻦَ ﻭَﻣِﺎﺋَﺘَﻴﻦ، ﻗَﺎﻝَ: ﺳَﻤِﻌﺖُ ﺷُﻌَﻴﺐَ ﺑﻦَ ﺣَﺮﺏ ﻳَﻘُﻮﻝُ:

ތަކުރާރުކުރާ ފަދައިން. ދެން ކޮންމެ ފަހަރަކު ކަނޑައެޅުނު ގޮތަށް [ތިންފަހަރު] ގަދަ ތަނެއް ބަލާ ތާރާ ތަކެއް ބަލާ ތާރާ ތަކުން ކަނޑައެޅުނު ގޮތަށް ތަކުރާރުކުރާ ފަދައިން. ދެން ކޮންމެ ފަހަރަކު ކަނޑައެޅުނު ގޮތަށް ތަކުރާރުކުރާ ފަދައިން.

قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللّٰهِ سُفْيَانَ بْنِ سَعِيدٍ الثَّوْرِيِّ: «حَدِّثْنِي بِحَدِيثٍ مِنَ السُّنَّةِ يَنْفَعُنِي اللّٰهُ عَزَّ وَجَلَّ بِهِ، فَإِذَا وَقَفْتُ بَيْنَ يَدَيِ اللّٰهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى وَسَأَلَنِي عَنْهُ، فَقَالَ لِي: مِنْ أَيْنَ أَخَذْتَ هَذَا؟ قُلْتُ: يَا رَبِّ، حَدَّثَنِي بِهَذَا الْحَدِيثِ سُفْيَانُ الثَّوْرِيُّ، وَأَخَذْتُهُ عَنْهُ، فَأَنْجُو أَنَا وَتُؤَاخَذُ أَنْتَ».

ތަ ތަކުރާރުކުރާ ފަދައިން ކަނޑައެޅުނު ގޮތަށް ތަކުރާރުކުރާ ފަދައިން. "ކަނޑައެޅުނު ތަނެއް ތަކުރާރުކުރާ [ތިންފަހަރު] ތަކުރާރުކުރާ ފަދައިން. ތަނެއް ކަނޑައެޅުނު ގޮތަށް ތަކުރާރުކުރާ ފަދައިން. ތަނެއް ކަނޑައެޅުނު ގޮތަށް ތަކުރާރުކުރާ ފަދައިން. ފަހަރަކު ކަނޑައެޅުނު ގޮތަށް ތަކުރާރުކުރާ ފަދައިން. ފަހަރަކު ކަނޑައެޅުނު ގޮތަށް ތަކުރާރުކުރާ ފަދައިން. ދެން ކޮންމެ ފަހަރަކު ކަނޑައެޅުނު ގޮތަށް ތަކުރާރުކުރާ ފަދައިން. ‘ތަކެއް ތަކުރާ ކަނޑައެޅުނު ގޮތަށް ތަކުރާ ފަދައިން، ތަކުރާ ކަނޑައެޅުނު ގޮތަށް ތަކުރާ ފަދައިން؟’ ތަކުރާ ކަނޑައެޅުނު ގޮތަށް ތަކުރާ ފަދައިން، ތަކުރާ ކަނޑައެޅުނު ގޮތަށް ތަކުރާ ފަދައިން. ‘ތަ ތަކުރާ ކަނޑައެޅުނު ގޮތަށް! ތަކުރާ ކަނޑައެޅުނު ގޮތަށް ތަ ފަހަރަ [ތިންފަހަރު] ތަކުރާ ކަނޑައެޅުނު ގޮތަށް ތަކުރާ ފަދައިން.

ތަކުރާރުކުރައްވައި. ތަނަ ވަރަށްދުވަހުގެ ތެދުވެ ހުންނަ ކަމެއް ކަމުގައި ތަސައްވުރުކުރައްވައި. ފަހެ، ތިމަންމަ ހަނދާންކުރައްވާ ވަރަށް ކުރިން ކަމުގައި. ތަނަ ހިނގައްވާ ކަމުގައި."

فَقَالَ: «يَا شُعَيْبُ، هَذَا تَوْكِيدٌ وَأَيُّ تَوْكِيدٍ، اكْتُبْ:

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ފަހެ، ތިމަންމަ ލިޔުއްވާ. "ދ ށ ބ ތ ! ލިޔެ ކަނޑައެޅުއްވާ ކަމުގައި. ތަނަ ކަނޑައެޅުއްވާ ކަމުގައި ކަމުގައި! ލިޔުއްވާ.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْقُرْآنُ كَلَامُ اللّٰهِ غَيْرُ مَخْلُوقٍ، مِنْهُ بَدَأَ وَإِلَيْهِ يَعُودُ، مَنْ قَالَ غَيْرَ هَذَا فَهُوَ كَافِرٌ.

ގުރުއާނަކީ اللّٰه ގެ ކަލާމެވެ. ފަށައިފި ތިބާ ކަމުގައި. ތި ފުރިގަނޑުން ތަނަ ތަނަ ކަމުގައި. ތަނަ ތި ތިހެން ކަމުގައި ކަމުގައި. ތަނަ ތިހެން ކަމުގައި ކަމުގައި. ފަހެ ތިހެން ކަމުގައި ކަމުގައި.

وَالْإِيمَانُ قَوْلٌ وَعَمَلٌ وَنِيَّةٌ، يَزِيدُ وَيَنْقُصُ، يَزِيدُ بِالطَّاعَةِ وَيَنْقُصُ بِالْمَعْصِيَةِ، وَلَا يَجُوزُ الْقَوْلُ إِلَّا بِالْعَمَلِ، وَلَا يَجُوزُ الْقَوْلُ وَالْعَمَلُ إِلَّا بِالنِّيَّةِ، وَلَا يَجُوزُ الْقَوْلُ وَالْعَمَلُ وَالنِّيَّةُ إِلَّا بِمُوَافَقَةِ السُّنَّةِ».

ތަކަ ތިމާގެ ބަސް، ތަކަމާ، ނިޔަތް. ތަ ތިމާގެ ބަސް ތިމާގެ. ތަކަ ތުނިވެދެ ހަމަ ތިމާގެ. ތަކަ ތުނިވެދެ ހަމަ ތަކަ ތަކަ ތުނިވެދެ ހަމަ ތަކަ ތަކަ ތުނިވެދެ ހަމަ ތަކަ

يَا شُعَيْبُ، لَا يَنْفَعُكَ مَا كَتَبْتَ حَتَّى تُقَدِّمَ عُثْمَانَ وَعَلِيًّا عَلَى مَنْ بَعْدَهُمَا.

ﷺ ﺷُﻌَﻴْﺐُ! ﺭَﺿِﻲَ ﷲُ ﻋَﻨْﻪُ، ﻣَﺎ ﻛَﺘَﺒْﺖَ ﻟَﺎ ﻳَﻨْﻔَﻌُﻚَ ﺣَﺘَّﻰ ﺗُﻘَﺪِّﻡَ ﻋُﺜْﻤَﺎﻥَ ﻭَﻋَﻠِﻴًّﺎ ﻋَﻠَﻰ ﻣَﻦْ ﺑَﻌْﺪَﻫُﻤَﺎ.

يَا شُعَيْبُ بْنَ حَرْبٍ، لَا يَنْفَعُكَ مَا كَتَبْتُ لَكَ حَتَّى لَا تَشْهَدَ لِأَحَدٍ بِجَنَّةٍ وَلَا نَارٍ إِلَّا لِلْعَشَرَةِ الَّذِينَ شَهِدَ لَهُمْ رَسُولُ اللهِ، وَكُلُّهُمْ مِنْ قُرَيْشٍ.

ﷺ ﺷُﻌَﻴْﺐُ ﺑْﻦُ ﺣَﺮْﺏٍ! ﻟَﺎ ﻳَﻨْﻔَﻌُﻚَ ﻣَﺎ ﻛَﺘَﺒْﺖُ ﻟَﻚَ ﺣَﺘَّﻰ ﻟَﺎ ﺗَﺸْﻬَﺪَ ﻟِﺄَﺣَﺪٍ ﺑِﺠَﻨَّﺔٍ ﻭَﻟَﺎ ﻧَﺎﺭٍ ﺇِﻟَّﺎ ﻟِﻠْﻌَﺸَﺮَﺓِ ﺍﻟَّﺬِﻳﻦَ ﺷَﻬِﺪَ ﻟَﻬُﻢْ ﺭَﺳُﻮﻝُ ﷲِ، ﻭَﻛُﻠُّﻬُﻢْ ﻣِﻦْ ﻗُﺮَﻳْﺶٍ.

يَا شُعَيْبُ بْنَ حَرْبٍ، لَا يَنْفَعُكَ مَا كَتَبْتُ لَكَ حَتَّى تَرَى الْمَسْحَ عَلَى الْخُفَّيْنِ دُونَ خَلْعِهِمَا أَعْدَلَ عِنْدَكَ مِنْ غَسْلِ قَدَمَيْكَ.

ﷺ ﺷُﻌَﻴْﺐُ ﺑْﻦَ ﺣَﺮْﺏٍ! ﻟَﺎ ﻳَﻨْﻔَﻌُﻚَ ﻣَﺎ ﻛَﺘَﺒْﺖُ ﻟَﻚَ ﺣَﺘَّﻰ ﺗَﺮَﻯ ﺍﻟْﻤَﺴْﺢَ ﻋَﻠَﻰ ﺍﻟْﺨُﻔَّﻴْﻦِ ﺩُﻭﻥَ ﺧَﻠْﻌِﻬِﻤَﺎ ﺃَﻋْﺪَﻝَ ﻋِﻨْﺪَﻙَ ﻣِﻦْ ﻏَﺴْﻞِ ﻗَﺪَﻣَﻴْﻚَ.

يَا شُعَيْبُ بْنَ حَرْبٍ، وَلَا يَنْفَعُكَ مَا كَتَبْتَ حَتَّى يَكُونَ إِخْفَاءُ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ فِي الصَّلَاةِ أَفْضَلَ عِنْدَكَ مِنْ أَنْ تَجْهَرَ بِهِمَا.

ﷺ ﺷُﻌَﻴْﺐُ ﺑْﻦَ ﺣَﺮْﺏٍ! ﻫَﺮِ ﺳَﺠَّﺘْﺮَﻩِ ﴿ﺑِﺴْﻢِ ﺍﻟﻠّٰﻪِ ﺍﻟﺮَّﺣْﻤَﻦِ ﺍﻟﺮَّﺣِﻴﻢِ﴾ ﺳِﻪْﺗَﺮْﺵ ﺑِﻪْﺭَﺑِﻲ، ﻫَ ﻫَﻤْﺒَﻪْﺗَﺮْﺵ ﺑِﻪْﺭَﺣَﺮْﺵ ﻭَﺗَﻪْ ﻣِﻪَﺷَ ﻛَّﻪْﺭَﻩِ ﺭَّ ﺭَّﻫْﻮَﺋَﺴْﻪَﻗَّ ﻫَﺮَﺣْﺮَﻩِ ﻫَﻪْﻣَﻪْﺭَﺣَﺮْﺵ ﺗَّﺴْﻪْﺋَﺲْ ﻣِﻪَﺷَّ ﻣِﻪَﺭَ ﺑِﻪْﺭَﺣَﺮْﺵ ﻫَﻪْﻣَﻪْﺋَﻪْﺭَﺣَﺮْﺵ ﻣِﻪَﺷَّﻪْﺭَﺵ ﺳَﻪْﺑَﻪْﺗَّﺴْﻪْﺋَﻪْﺭَﻩِ.

يَا شُعَيْبُ بْنَ حَرْبٍ، لَا يَنْفَعُكَ الَّذِي كَتَبْتَ حَتَّى تُؤْمِنَ بِالْقَدَرِ خَيْرِهِ وَشَرِّهِ وَحُلْوِهِ وَمُرِّهِ، كُلٌّ مِنْ عِنْدِ اللّٰهِ عَزَّ وَجَلَّ.

ﷺ ﺷُﻌَﻴْﺐُ ﺑْﻦَ ﺣَﺮْﺏٍ! ﺗَﻪَﺭَﻩْﺭَ ﺑَﻪْﺭَﺵ ﺳَﻪْﺑَﻪْﺭَﺣَﺮْﺵ ﺳَﻪْﺑَﻪْﺭَﺣَﺮْﺵ، ﷺ ﺗَّﺴْﻪْﺋَﻪْﺭَﺵ ﺳِﻪْﺑَﻪْﺭَﺣَﺮْﺵ ﻫَ ﺳِﻪْﺑَﻪْﺭَﺵ ﺑَﻪْﺭَﺏٍ ﺗَّ ﷺ ﻫَﻪْﻣَﻪْﺭَﺣَﺮْﺵ ﻭَﻫَﻪْﺭَﺣَﺮْﺵ

ތަންކޮށްވެސް ކަންކަން ކަމުގައި، ތިލަ ދިލަ ދެކެވުނު ފަދަ ކަންކަމެއް ކަމުގައި ހަދާފައިވާ ކަންކަމެއް ކަމުގައި ހަދާފައިވާ ކަންކަމެއް.

يَا شُعَيْبُ بْنَ حَرْبٍ، وَاللّٰهِ مَا قَالَتِ الْقَدَرِيَّةُ مَا قَالَ اللّٰهُ، وَلَا مَا قَالَتِ الْمَلَائِكَةُ، وَلَا مَا قَالَتِ النَّبِيُّونَ، وَلَا مَا قَالَ أَهْلُ الْجَنَّةِ، وَلَا مَا قَالَ أَهْلُ النَّارِ، وَلَا مَا قَالَ أَخُوهُمْ إِبْلِيسُ لَعَنَهُ اللّٰهُ.

ﷺ شުޢައިބް ބިން ޙަރުބު! اللّٰه ގެ ގާތުގައި ބަލައިގަންނަވާ ކަންކަމުގައި ތިލަ ދިލަ ދެކެވުނު ފަދަ ކަންކަމެއް ކަމުގައި ހަދާފައިވާ ކަންކަމެއް ކަމުގައި ހަދާފައިވާ ކަންކަމެއް ކަމުގައި ހަދާފައިވާ

قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ:

﴿أَفَرَأَيْتَ مَنِ اتَّخَذَ إِلَهَهُ هَوَاهُ وَأَضَلَّهُ اللَّهُ عَلَى عِلْمٍ وَخَتَمَ عَلَى سَمْعِهِ وَقَلْبِهِ وَجَعَلَ عَلَى بَصَرِهِ غِشَاوَةً فَمَنْ يَهْدِيهِ مِنْ بَعْدِ اللَّهِ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ﴾ [الْجَاثِيَةِ: ٢٣].

ﷲ ﻣﻪﻣﻊ ﻭﻪﻣﻪﻣﻪ ﻭﻪﺑﻪﺑﻪﻣﻪﻭﻪﻣﻪ.

﴿ﻭﻪﺕ، ﻭﻪﺩﻪﻣ ﻣﻪﻭﻪﻣﻪﻣﻪﻩ ﻣﻪﻣﻪ ﻭﻪﺩﻪﻣ ﻣﻪﺩﻪﺕ ﻣﻪﻣﻪﻣﻪﻭﻪﻣ ﻣﻪﻣﻪﻣ، ﻣﻪﻣﻪ ﻣﻪﻣﻪ ﻣﻪﻣﻪﻣﻪ

وَقَالَتِ الْمَلَائِكَةُ:

﴿سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ﴾ [الْبَقَرَةِ: ٣٢].

ތަފްސީރު ފަށަވަންތަ ކުރިއަށްދާ ގޮތް.

﴿ތިމަންމެ ދަރިވަރުންނާ ދެކޮޅަށް ދަރިވަރުން ހަދައިގެ ތިމަންމެ ދަރިވަރުންނަށް ދަރިވަރުންގެ ތެރެއިން ކަމެއް، ދަރިވަރުންނަށް ތިމަންމެ ދަރިވަރުންގެ ތެރެއިން ކަމެއް ދެއްކުމަށް ހުއްދަ ދެއްވާ ކަމަށް. ދަރިވަރުންނާ ދެކޮޅަށް ތިމަންމެ ދަރިވަރުން ބަލިކުރުމަށް ބަލާ ކަމަށް.﴾ [ތަޙްރީމް: 32].

وَقَالَ مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ:

﴿إِنْ هِيَ إِلَّا فِتْنَتُكَ تُضِلُّ بِهَا مَنْ تَشَاءُ وَتَهْدِي مَنْ تَشَاءُ﴾ [الْأَعْرَافِ: ١٥٥].

ތަފްސީރު ފަށަވަންތަ (عَلَيْهِ السَّلَامُ) ކުރިއަށްދާ ގޮތް.

﴿ތިއީ ތިމަންމެ ތިލަދުވެގެން [ފިލުވައިގެން] ގެންދާ ކަމެއް ކަމަށް. ތިއީ ތިމަންމެ ތިލައިގެންވާ ތިލައިގެންވާ ފަރާތަށް ތިލައިގެންވާ ކަމަށް. ތަފްސީރު ތިމަންމެ ތިލައިގެންވާ ފަރާތަށް ތިލައިގެންވާ ކަމަށް.﴾ [ތަޙްރީމް: 155].

وَقَالَ نُوحٌ عَلَيْهِ السَّلَامُ:

﴿وَلَا يَنْفَعُكُمْ نُصْحِي إِنْ أَرَدْتُ أَنْ أَنْصَحَ لَكُمْ إِنْ كَانَ اللَّهُ يُرِيدُ أَنْ يُغْوِيَكُمْ هُوَ رَبُّكُمْ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ﴾ [هُودٍ: ٣٤].

ތަފްސީރ (عَلَيْهِ السَّلَامُ) ވިދާޅުވީ:

﴿ތިބާ ﷲ ދެކެ ދެކޮޅަށް ދަނީ ތިބާ ތިމަންކަމުގައި ތިބާ

ﷺ ﷺ ﷺ

وَقَالَ أَخُوهُمْ إِبْلِيسُ لَعَنَهُ اللّٰهُ:

﴿رَبِّ بِمَا أَغْوَيْتَنِي﴾ [الْحِجْرِ: ٣٩].

ތަނަ ގެންނެވީ ތިބާ ދެކެ ދޮގު ބުނާ ކަމުގައި ތިބާ ވެސް، ދުނިޔެ ތެދުވާ ދުވަހާ ދުރުގައި!، ދެން ދޫކޮށްލާ.

﴿ތިބާ ދެކެ ދޮގު! ތިބާ ވަންދެން ދަނޑުވެރިކަމާ ގުޅުންހުރި ބުދަ ހަމަ..﴾ [ތަޙްރީމް: 39].

يَا شُعَيْبُ، لَا يَنْفَعُكَ مَا كَتَبْتَ حَتَّى تَرَى الصَّلَاةَ خَلْفَ كُلِّ بَرٍّ وَفَاجِرٍ، وَالْجِهَادُ مَاضٍ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ، وَالصَّبْرَ تَحْتَ لِوَاءِ السُّلْطَانِ، جَارَ أَمْ عَدَلَ».

ހޭ ޝުޢައިބު! ތިބާ ލިޔެފައިވާ ކަންތައް ފައިދާ ދޭނީ ތިބާ ފާހަގަ ކުރާ ގޮތަށް ހުރިހާ ބާރުގަދަ ފާފަވެރި ކުރިމަތީގައި ނަމާދު ކުރާ ކަމަށް ތިބާ ދެކޭ ދުވަހާ ދުރުގައި، ތިބާ ދެކެ ދަތުރުގައި [ހަނގުރާމަ] ތިބާ ދެކެ ދަތުރުގައި ކަންތައް ކުރާ ގޮތަށް ތިބާ ދެކެ ދަތުރުގައި ކަންތައް ކުރާ ގޮތަށް ދުނިޔެ ދުވަހުގެ ކުރިއަށް ދުވަހުގެ ކުރިއަށް ދުވަހުގެ ކުރިއަށް

قَالَ شُعَيْبٌ: فَقُلْتُ لِسُفْيَانَ: «يَا أَبَا عَبْدِ اللهِ، الصَّلَاةُ كُلُّهَا؟».

قَالَ: «لَا، وَلَكِنْ صَلَاةُ الْجُمُعَةِ وَالْعِيدَيْنِ، صَلِّ خَلْفَ مَنْ أَدْرَكْتَ، وَأَمَّا سَائِرُ ذَلِكَ فَأَنْتَ مُخَيَّرٌ، لَا تُصَلِّ إِلَّا خَلْفَ مَنْ تَثِقُ بِهِ، وَتَعْلَمُ أَنَّهُ مِنْ أَهْلِ السُّنَّةِ وَالْجَمَاعَةِ.

ﺷُﻌَﻴْﺐٌ ﻭِﻗَﺎﻟَﻪُ. ﻭَﺭُ ﻣِﻮَﺱْ ﺳُﻔْﻴَﺎﻥَ ﻗَﺮْﺳَﺮْ ﻗَﺮْﺷَﻮِﺭُﺫُ. "ﺋَﺎ ﻫَﺪَّ ﻫَﺪْﻫِﺮَﺍﷲﻫُﺫُ! ﺭُﻣِﺮَﻫِ ﺳَﺪَّﻗَﺮْﻫُﻫُﺫُ؟"

ﻫُﺒَﺨُﺬُﺭُﺱْ ﻭِﻗَﺎﻟَﻪُ. "ﺳُﺮْﺷَﺒَﺬُ. ﻫُﺒَﺪَﺑَﺪْ ﺭُﺑَﺮْ ﺳَﺪَّﻗَﺮِ ﻗَﺮ ﻭِﻗَﺮ ﺳَﺪَّﻗَﺮُ؛ ﻣِﻮَّﻫَﺮْ ﻗِﺪَّﻭِ ﺗَﺮْﻫُﺬُ ﻭِﺮُﻫُﺬُ ﻭَﺮَﻫُﺬَﻫِ ﺳَﺪَّﻗَﺮْﺑَﺮَﺑَﺮُﺫُ! ﻗَﺮْﺱْ ﻫُ ﺳُﺮْﺱْ ﻫُﺮُﺱْ ﺳَﺪَّﻗَﺮُﻫَﺪَّ ﺧُﺮْ ﻗَﺮْﺱْﺳَﻫُﺫُ. ﻭَﺭُ ﻣِﻮَّﻫَﺮْ ﻫِﺮُﻣِﻮَّﺮْ ﻭِﻫِﺬُﺱْﻫُﺫُ. ﻣِﻮَّ ﻫِﻣِﻮَّﺮْﺑَﺮَﺑَﺮُ، ﻫَﺮِﺭ ﻫُ ﻭِﺮَﺑِﻪِ ﻫَﺮُﺧْﻫُﺱْﺳُﺱْﺳَﻫِﻭِ ﻭَﺧُﺮْﻭَﺪَّﻫَﺬُ ﻭِﺮُﻫُﺑَﺮَﺱْ ﻣِﻮَّﻫَﺮْ ﻫُﺳَﺮَّ ﻭِﺮُﻫُﺬُ ﻭَﺮَﻫُﺬَﻫِ ﺧُﺱْﻭِ ﺳَﺪَّﻗَﺮْ ﺳُﺮَﺑَﺮُﺑَﺮُﺫُ!

يَا شُعَيْبُ بْنَ حَرْبٍ، إِذَا وَقَفْتَ بَيْنَ يَدَيِ اللهِ عَزَّ وَجَلَّ فَسَأَلَكَ عَنْ هَذَا الْحَدِيثِ فَقُلْ: يَا رَبِّ، حَدَّثَنِي بِهَذَا الْحَدِيثِ سُفْيَانُ بْنُ سَعِيدٍ الثَّوْرِيُّ؛ ثُمَّ خَلِّ بَيْنِي وَبَيْنَ رَبِّي عَزَّ وَجَلَّ».

ﺋَﺎ ﺷُﻌَﻴْﺐ ﺑْﺱْ ﺑَﺮْﺑُﺫُ! اللهِ ﻫَﺪْﺑَﺮَ ﻭَﻗَﻪْﻫُﺬُ ﺑَﺮْﺷَﻫَﺪُﺫُ ﻣِﻮَّ ﺭُﻫْﺑِ ﺭُﺱْﺑَﺮَ ﺭِﺳَﺪُﺭ، ﺣِ ﻭَّﺮَﺑَﺮَّ [ﺣِ ﺑَﺮَﺑِﺸَّ] ﻫَﺒَﺨُﺬُﺱْ ﻫُﺒَﺨَّﺮُﺱْ ﻣِﻮَّﺮَّ

ﷺ ﷺ ﷺ

الْمَصْدَرُ وَالتَّخْرِيجُ:

أَخْرَجَهُ الْإِمَامُ أَبُو الْقَاسِمِ هِبَةُ اللهِ بْنُ الْحَسَنِ اللَّالَكَائِيُّ (ت ٤١٨ هـ) فِي «شَرْحِ أُصُولِ اعْتِقَادِ أَهْلِ السُّنَّةِ وَالْجَمَاعَةِ»، ج ١، ص ١٧٠–١٧٢، رَقْمُ (٣١٤)، تَحْقِيقُ: د. أَحْمَدَ بْنِ سَعْدِ بْنِ حَمْدَانَ الْغَامِدِيِّ، ط. دَارِ طَيْبَةَ (وَفِي طَبْعَةٍ أُخْرَى: ج ١، ص ١٥١–١٥٤)؛ وَأَخْرَجَهُ الْمُخَلِّصُ فِي «الْمُخَلِّصِيَّاتِ» (ج ٤، ص ٨٠–٨٣)، وَالطُّيُورِيُّ فِي «الطُّيُورِيَّاتِ» (ج ٢، ص ٥٣٩–٥٤٠). وَقَالَ الْحَافِظُ الذَّهَبِيُّ فِي «تَذْكِرَةِ الْحُفَّاظِ» (ج ١، ص ٢٠٧): «هَذَا ثَابِتٌ عَنْ سُفْيَانَ، وَشَيْخُ الْمُخَلِّصِ ثِقَةٌ، رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِمْ».

ތަޙްޤީޤާއި ތަރްޖަމާ:

ޙ ތަޚްރީޖް ކުރެވިފައިވަނީ ތަޚްރީޖް ކުރެއްވީ ހިބަތުﷲ ޙަސަން ލާލަކާއީ (ތ 418 ﻫ.) ގެ «شَرْحُ أُصُولِ اعْتِقَادِ أَهْلِ السُّنَّةِ وَالْجَمَاعَةِ» ގައި (ج١، ص170–172، ތަޙްޤީޤު ކުރެއްވީ: 314، ދެން ތަޚްރީޖް ކުރެއްވީ ﷺ. ތަޚްރީޖް ކުރެއްވީ ކިތާބުގެ ތަޙްޤީޤު ކުރެއްވި: ދ. ﺃَﺣْﻤَﺪَ ﺑْﻦِ ﺳَﻌْﺪِ ﺑْﻦِ ﺣَﻤْﺪَﺍﻥَ ﺍﻟْﻐَﺎﻣِﺪِﻱِّ، ط. ﺩَﺍﺭِ ﻃَﻴْﺒَﺔَ (ج١، ص151–154). ތަޚްރީޖް ކުރެއްވި «الْمُخَلِّصِيَّات»

(83-80/4) ކަމުގައި، ތަފްސީރު «الطُّيُورِيّات» (540-539/2) ކަމެ ގޮތުން ކިޔާފައިވާ ގޮތަށް: ތަނ ތަކުގައި ތަފްސީރު «تَذْكِرَةُ الْحُفَّاظ» (207/1) ކަމެ ގޮތުގައި ވެދާނެ ގޮތަށް: "ދިމާ ހުވާދުވާ ތަނަކުން ތަފްސީރު ދީފައި ހުންނަ ތަނ ތަކުގައި ތަފްސީރު ދީފައި ހުންނަ ތަނ ތަކުގައި ކަމަށް ވާ ގޮތަށް (ތިމާ ދެކެ) ދެކެވުނީ. ތ ހ ﷺ ﷺ ﷺ

ذِكْرُ عَقِيدَةِ سُفْيَانَ الثَّوْرِيِّ

ذَهَبَ سُفْيَانُ ﷺ رَحِمَهُ اللَّهُ إِلَى أَنَّ الْإِيمَانَ قَوْلٌ وَعَمَلٌ - قَوْلُ الْقَلْبِ وَعَمَلُهُ (رحمه الله) - فَالْقَوْلُ عَمَلٌ وَالْعَمَلُ قَوْلٌ. وَيَقُولُ يَزِيدُ بِالطَّاعَةِ وَيَنْقُصُ بِالْمَعْصِيَةِ وَيَقُولُ اللَّهُ تَعَالَى فِي كِتَابِهِ "فَزَادَهُمْ إِيمَانًا"، "وَزِدْنَاهُمْ هُدًى"، "وَيَزْدَادَ الَّذِينَ آمَنُوا إِيمَانًا" وَيَقُولُ الْإِيمَانُ قَوْلٌ وَعَمَلٌ، وَيَزِيدُ وَيَنْقُصُ، وَيَقُولُ الْإِيمَانُ يَزِيدُ وَيَنْقُصُ وَيَقُولُ "وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُضِيعَ إِيمَانَكُمْ" وَيَقُولُ الْإِيمَانُ قَوْلٌ وَعَمَلٌ وَنِيَّةٌ وَيَقُولُ "وَلَكِنْ يَنَالُهُ التَّقْوَى مِنْكُمْ" وَيَقُولُ الْإِيمَانُ يَزِيدُ وَيَنْقُصُ وَيَقُولُ "لِيَزْدَادُوا إِيمَانًا مَعَ إِيمَانِهِمْ" وَيَقُولُ الْإِيمَانُ قَوْلٌ وَعَمَلٌ وَيَزِيدُ وَيَنْقُصُ وَيَقُولُ "وَالَّذِينَ اهْتَدَوْا زَادَهُمْ هُدًى وَآتَاهُمْ تَقْوَاهُ

ﻫﺴﻮﺭﻩ ﺑﻘﺮﻩ "ﺳﻮﺭﺓ ﺍﻟﺒﻘﺮﺓ" ﺗﻌﻨﻲ ﺍﻟﺒﻘﺮﺓ ﻭﻫﻲ ﺳﻨﺎﻡ ﻣﻌﺒﻮﺩ ﻟﻘﻮﻡ ﻣﻦ ﺑﻨﻲ ﺇﺳﺮﺍﺋﻴﻞ ﻛﺎﻧﻮﺍ ﻳﻌﺒﺪﻭﻧﻪ ﻓﻲ ﺯﻣﺎﻥ ﻣﻮﺳﻰ ﻋﻠﻴﻪ ﺍﻟﺴﻼﻡ ﻭﻗﺪ ﺫﻛﺮﻧﺎ ﻗﺼﺘﻪ ﻓﻲ ﺳﻮﺭﺓ ﺍﻟﺒﻘﺮﺓ (رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا) ﻫﺴﻮﺭﻩ ﻣﻦ ﺳﻮﺭﺓ ﻣﺪﻧﻴﺔ ﻭﻫﻲ ﻣﺎﺋﺔ ﻭﺳﺘﺔ ﻭﺛﻤﺎﻧﻮﻥ ﺁﻳﺔ ﻭﺳﻤﻴﺖ ﺑﺎﻟﺒﻘﺮﺓ "ﻷﻥ ﻓﻴﻬﺎ ﻗﺼﺔ ﺍﻟﺒﻘﺮﺓ" ﻭﻫﻲ ﺳﻮﺭﺓ ﻛﺒﻴﺮﺓ

ﻭﻗﺪ ﺫﻛﺮﻧﺎ ﺃﻥ ﺍﻟﻤﺮﺍﺩ ﺑﺎﻟﺒﻘﺮﺓ ﻫﻨﺎ ﻫﻲ ﺍﻟﺘﻲ ﻋﺒﺪﻫﺎ ﺑﻨﻮ ﺇﺳﺮﺍﺋﻴﻞ ﻓﻲ ﺯﻣﺎﻥ ﻣﻮﺳﻰ ﻋﻠﻴﻪ ﺍﻟﺴﻼﻡ ﻭﻫﻲ ﺍﻟﺘﻲ ﺳﻤﻴﺖ ﺳﻮﺭﺓ ﺍﻟﺒﻘﺮﺓ ﻷﻥ ﻓﻴﻬﺎ ﻗﺼﺔ ﺍﻟﺒﻘﺮﺓ ﻭﻫﻲ ﺳﻨﺎﻡ ﻣﻌﺒﻮﺩ ﻟﻘﻮﻡ ﻣﻦ ﺑﻨﻲ ﺇﺳﺮﺍﺋﻴﻞ ﻛﺎﻧﻮﺍ ﻳﻌﺒﺪﻭﻧﻪ ﻓﻲ ﺯﻣﺎﻥ ﻣﻮﺳﻰ ﻋﻠﻴﻪ ﺍﻟﺴﻼﻡ ﻭﻗﺪ ﺫﻛﺮﻧﺎ ﻗﺼﺘﻪ ﻓﻲ ﺳﻮﺭﺓ ﺍﻟﺒﻘﺮﺓ (رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا) ﻫﺴﻮﺭﻩ ﻣﻦ ﺳﻮﺭﺓ ﻣﺪﻧﻴﺔ ﻭﻫﻲ ﻣﺎﺋﺔ ﻭﺳﺘﺔ ﻭﺛﻤﺎﻧﻮﻥ ﺁﻳﺔ ﻭﺳﻤﻴﺖ ﺑﺎﻟﺒﻘﺮﺓ "ﻷﻥ ﻓﻴﻬﺎ ﻗﺼﺔ ﺍﻟﺒﻘﺮﺓ" ﻭﻫﻲ ﺳﻮﺭﺓ ﻛﺒﻴﺮﺓ

ކަލާމުގެ ހަގީގަތަށް ބަލާ ތަފްސީލުގެ ގޮތުގައި، ވަކިވަކީގެ ދަރަޖަ ކަށަވަރުކުރުމަށް ދަންނަ ފަރާތްތަކުން ކަންކަން ބަލާ ގޮތަށް "ޞިއްޙަ" ކަމުގައި، ތަދުލުވެރިކަމުގައި، ތަފާތުވެ ދިއުމުގެ ދަށުން ކަންކަން ބަލާ ގޮތަށް.

ދީ ކަންކަމުގައި ދީ ތަކުރާރުވެގެން ކަންކަމުގެ ތަފާސީލުގައި ތަފާތުވެ ދިއުމުގެ ކަންކަމުގައި (رحمه الله) ދީ ކަން ބަލާ ގޮތުގައި ކަންކަމުގެ ތަފާސީލުގައި ތަކުރާރުވެ ދިއުމުގެ ކަންކަމުގައި ބައެއް ތަފާސީލުތަކުގައި ތަފާތުވެ ދިއުމުގެ ކަންކަމުގައި ކަންކަން ބަލާ ގޮތަށް.

1. ދީނުގެ ތަފްސީލުގައި، ދީނުގެ ތަކުރާރުވެ ދިއުމުގެ ކަންކަމުގައި ދީނުގެ ތަފާސީލުތަކުގައި ތަފާތުވެ ދިއުމުގެ ކަންކަމުގައި (ތަކުރާރު ކުރުމާ ތަފާތުވެ ދިއުމާ ތަފްސީލުގައި ތަފާތުވެ ދިއުމުގެ ކަންކަމުގައި ކަންކަން ބަލާ ގޮތަށް):

ކަންކަމުގެ ތަފާސީލު ވަކި ފަރާތުގެ ތަންކޮޅަށް ބަލާ ދީނުގެ ތަފާސީލު ތަކުރާރުވެ ދިއުމުގެ ކަންކަމުގައި («فِي ظِلَالِ الْقُرْآنِ»،

2122/4)، ﺣﺴﻮﺣﺪﺳﻮﻛ ﺣﺴﻮﻫﻮﻣﻮﺑﻪ "ﻗﮕﺮﺣﻪﻣﻪ ﻏﻪﻣﻐﻪﻣﻮﺑﻪ" ﻣﻪﺣﻮﻛﻪ ﺳﻮﻏﻮﺑﻪﺳﻮﻏﻪﻫﻮ.

«إِنَّ مَسَاجِدَ الْمُسْلِمِينَ الَّتِي تُقَامُ فِيهَا الصَّلَاةُ وَيُرْفَعُ فِيهَا الْأَذَانُ هِيَ مَعَابِدُ جَاهِلِيَّةٌ، وَلَا بُدَّ مِنِ اعْتِزَالِهَا.»

"ﻣﻪﺣﻪﺑﻪﻣﻪﻣﻮﺳﻮ، ﻫ ﻫﻮﺳﻮﻣﻮﻛﻪﻣ ﻣﻪﮔﻮﺣﻪﺑﻪﻏﻮ ﻫﻪﻣ ﻫﻪﺳﻮﻛ ﻏﻮﻫﻮ ﺣﺴﻮﺣﺪﺳﻮﻛ ﺣﺴﻮﻫﻮﻣﻮﺑﻪ ﻗﮕﺮﺣﻪﻣﻪ ﻏﻪﻣﻐﻪﻣﻮﺑﻪﻏﻮ. ﻫﻪﻣ ﻫ ﻫﻮﺳﻮﻣﻮﮔ ﻫﻪﺑﻪﻏ ﻗﺮﺑﻪﺑﻪﺣﻪﺳﻮ ﺑﻪﺳﻮﻏﻪﺑﻪﺳﻮ ﮔﻪﺑﻪﺣﻪﺳﻮ."

ﻫﻪﺳﻮﻗﻪﻣﻪﺑ: ﺣﻪﮔﻪﺣﻮ ﻏﻪﺑﻪﻣﻪﮔﻮ (ظلال القرآن)، ﺳﻪﻮﻮﺑﻪ 1816.

ﻫﻪﻣ ﺯﻪﮔﻪﻮﻫ ﺳﻮﻫﻪﺣﺴﻮ ﺭﻪﺑﻪﺑ ﻣﻪﮔﻪﺣﻪ ﺑﻪﺳﻪﻫﻮﻗ ﺑﻪﺣﻪﻣ ﻣﻪﺳﻮ ﻗﻪﺑﻪ ﻣﻪﺳﻮ ﻏﻪ ﻣﻪﺳﻮﮔ ﻗﻪﺑﻪﻣﻪﺑﻪ ﻗﻪﺯﻪﻣﻪﺑ ﻫﻪﺯﻮ ﻫﻪﺷﻮﮔﻮ ﺳﻪﻏﻪﺣﻪﺑﻪﺳﻮﻫﻪﻫﻪﺣﻪ.

(«التّارِيخُ السِّرِّيُّ»، ﺑﻪ 209).

2. اللّٰه ﷻ ﷺ ﷺ "ﷺ / ﷺ" ﷺ ﷺ ﷺ (ﷺ ﷺ اللّٰهﷺ ﷺ ﷺ

3. دُهْبِ بەبَّەپ ئەفْدَىْس ھەس ھەمْزَىْس رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ئ زِىَّزَوَھَىْس ئاءَەرِدِسْتَىْس، ئەسَىَّىْزَىَّسَّ ئِرْتَوَىْس سْرْمْ ئَىَّەرِقْشْىْ ھَزَّوَھَىْس ھَّەرِدْرْمْىْس (ھَصَّەسْمْىْزَىَّسَّەر ئەدَمْىْزَىَّسَىْس وَرْ ئەفْدَىْزَىَّسَّەر ھَرِجِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ھِسْمْىْغَمْدَىْس ھِدَّدْ سْدْمَّىْس ھَمَّىْمْىْغَمْوِ ھَبْمَّ زِىَّزَوَىْس):

سَەمْھِدِرْ ئْدْجْدْ ھَسِرِ ھَفْدَّىْس رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ھً ئِرْتَىْس ئْشْھْدْس ھَزَّوَّھَىْس ھَّەرِدْرْمْىْس: «أَنَّ تِلْكَ التَّوْرَاةَ فِي عُمُومِهَا كَانَتْ فَوْرَةً مِنْ رُوحِ الْإِسْلَامِ» "ھً ھِسْتِغَّھَىْ ئْفْدَھَ ئْھَفْمْدَىْ ھِسْمَّفْدْرِسْدَ ئْدْدْس ھَفْمِىْدَىْ ھَفْمِىْدَىْ" ىَەدَسَّىْ (5 دَسَ ھَّوْدَ سْ. 189 دَىْ: ھَفْدَّىْس رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ئْسْشْھِ ئْھَىْس دْىْ ھِسْمَّفْدْرِسْدَ ئْدْدَّ ھَ دَّھْ ىَەدَسْ) ھْشْوَىْھَ. («الْعَدَالَةُ الِاجْتِمَاعِيَّةُ فِي الْإِسْلَامِ»، سْ. 160-161). ھَىْ ھْىَەسَّىْزَىَّسَ زِىَّزَوَھَ دْھَ ھْشْوَىْھَ.

«أَنّ عَهْدَ عُثْمَانَ الّذِي تَحَكّمَ فِيهِ مَرْوَانُ كَانَ فَجْوَةً بَيْنَهُمَا»

"...ىَەدَىَّىْزَىْس دَىْدَّىْس ھْىَّەرِ ھَّىْدَىْ ئَىْدَّىْھَ دَىْوَىْدَىْس ھَفْدَّىْس ھَىْدَىْھَ ھَّىْدَّىْ [ھْھَىْ: ھْ شْوَىْرْىْس (ھَصَّەسْمْىْ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ھَّىْ ھْدَىْ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ) ئ زِىَّزَوَھَّىْ ھَىْ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ئ

ﯨﺮﮕﯗﻤﻮﯓ] ﻗﯗﺮﯗﻠﻐﺎﻥ ﺋﯚﻣﯜﺭﻟﯜﺭﻯ (ﺧﯘﺩﺍﻳﻐﺎ ﺳﯚﻳﯜﻟﮕﯜﺩﯗﺭ) ﺩﻩﻳﺪﯗ."
(ﺩﻩﭘﺘﯘﺭﻯ: «الْعَدَالَةُ الِاجْتِمَاعِيَّةُ فِي الْإِسْلَامِ»، ﺑﻪ. 172).

(ﺷﯜﺑﻬﻪ ﻳﻮﻕ ﺋﯩﻤﺎﻣﻰ ﷲ ﻣﻪﺩﻩﺗﺴﯩﺰ ﺳﯚﺋﯜﺷﻠﯩﺮﻯ، "ﻭﻩﻫﺒﯩﻴﻪ ﺩﯗﺷﻤﺎﻥ ﺋﯩﺪﻯ، ﷲﻧﯩﯔ ﺳﻪﺩﻩﺑﯩﺴﯩﺪﯨﻦ ﺋﯚﺗﻜﯜﺯﯗﻟﮕﻪﻥ ﺋﯩﺪﯨﻴﻮﻟﻮﮔﯩﻴﻪ ﺋﻪﺳﻠﻰ ﺳﯚﺯﻟﻪﺭ ﺋﯩﺰﺩﯨﻨﯩﺸﻰ ﻛﯚﺭﯛﻟﮕﻪﻥ ﺋﯩﺪﻯ ﺋﯩﺪﯨﻴﻮﻟﻮﮔﯩﻴﻪ ﻣﻪﺳﯩﻠﯩﺴﻰ ﺋﯜﺳﺘﯩﺪﻩ ﺋﯩﺰﺩﯨﻨﯩﺸﻰ ﻗﯩﻠﻐﺎﻥ ﺋﯩﺸﻠﻪﺭ ﻭﻩ ﺷﯘﻧﯩﯔﺩﻩﻙ ﺋﯚﻣﯜﺭﻟﯜﺭﻯ ﺷﯘﻧﺪﺍﻕ ﺩﻩﭘﺘﯘﺭﻯ.)

4. ﻣﯘﻧﯘﭖﯩﻖ ﺋﯩﺒﻨﻰ، ﻣﯘﺣﺪﯨﺜﻠﯩﺮﻧﯩﯔ ﺗﯧﺮﯨﺴﻰ [ﻣﻪﺭﯨﺴﯩﺴﻰ] ﺋﯚﺯﻯ ﺩﻩ ﻳﻪﻛﺴﯜﻥ ﻧﻪﻗﯩﻠﭽﯩﻠﯩﻜﻰ ﺩﯗﻣﺒﺎﻕ [ﻣﻪﺳﯘﻟﯘﻣﺒﺎﻕ] ﺳﻪﻫﯩﻔﻪ ﺋﯩﺒﻨﻰ ﺋﯩﺒﺎﺩﻩﺗﻜﻪ ﺋﯚﻣﯘﻣﻴﻴﻠﯩﻜﻰ ﺋﯩﺰﺩﯨﻨﯩﺸﻰ. ﻣﻪﺷﻪﻫﯩﺮﻯ ﺩﯨﻨﺪﺍﺭﻟﯩﺮﯨﻤﯩﺰ ﻫﻪﺳﻦ ﺋﻪﺳﻜﻪﺭﻯﻳﻪ ﺋﯚﻣﯘﻣﻴﻴﻠﯩﻜﻰ ﺋﯩﺒﺎﺩﻩﺗﻜﻪ ﺳﻪﻫﯩﻔﻪ ﺋﯩﺒﻨﻰ ﺋﯩﺒﺎﺩﻩﺗﻜﻪ ﺋﯚﻣﯘﻣﻴﻴﻠﯩﻜﻰ ﺋﯩﺰﺩﯨﻨﯩﺸﻰ ﻗﺎﺗﺎﺭﻟﯩﻖ ﻫﻪﺳﻦ ﺳﯧﻴﯩﺪ ﻣﯘﺣﺪﯨﺜﻠﯩﺮﻧﯩﯔ ﺗﯧﺮﯨﺴﻰ ﺋﯚﺯﻯ ﺩﻩ ﻳﻪﻛﺴﯜﻥ ﻧﻪﻗﯩﻠﭽﯩﻠﯩﻜﻰ ﺩﯗﻣﺒﺎﻕ

الْمُبْتَدِي، بَلْ رُبَّمَا لَا تَشْعُرُ بَعْدَ أَيَّامٍ إِلَّا وَقَدْ أَصْبَحَ مِنْ جَمَاعَةِ التَّكْفِيرِ».

"ئەحمەدىنىڭ ھېدىيە ئەسىرلىرىدىن ئەسىرلەرنى ئوقۇش ۋە ئۇلارنىڭ ئىلمىي ئىزدىنىشىگە ئەگىشىش ئارقىلىق - رَحِمَهُ اللَّهُ تَعَالَى - نىڭ ئۇقۇمىدىن چىقىپ كېتىشتىن ساقلىنىڭ. ئۇنىڭدىن كېيىن، ساھىبنىڭ ئۇچىدىكى ئۇقۇمىغا ئېرىشىش ئۈچۈن ئۇنىڭ [چۈشەنچىسىنى ئىزدەش] ئارقىلىق ئۆزىگىلا ئوخشاش ئىلىم ئىزدەۋاتقان ئوقۇغۇچىلارنىڭ ئىلمىي ئىزدىنىشىگە قاتنىشىڭ ھەمدە ئۇلارنىڭ ئىلمىي مۇھاكىمىلىرىنى (ئىبنۇسسۇننە سۆھبىتى) ئاڭلاڭ، ئۇ قانچىلىك كۆپ ئاڭلىسا [ئۇنچىلىك كۆپ] چۈشىنىشىڭىزگە ياردەم بېرىدۇ."

ھەۋالىسى: «فَضَائِحُ وَنَصَائِحُ» نىڭ 162 ۋە 163 بەتلىرى.

ئەسىرلىرىدە ئۆتكۈزگەن ئىلمىي ھاياتىنىڭ ئاخىرىغىچە ئىلىم ئىزدەش ۋە ئۆگىنىشنى داۋاملاشتۇرغان. ئەمما ئاللاھنىڭ ئىرادىسى ئۇنىڭ ئۈچۈن باشقىچە بولۇپ، ئۇ ئۆزىنىڭ ئىلمىي ئىزدىنىشىنى ئاخىرلاشتۇرۇپ، ئۆزىنىڭ ئىلمىي ئەسەرلىرىنى يېزىشقا ئالدىراپ، ئۇنى ئاخىرلاشتۇرۇ

ﻫَﺘِّﻰﻣُﮕُﻪِ، ﺳَﻪِﻫْﺮْﺳْﺒُﮕُﻪِ، ﺣَﻪْ ﺑَﺒُﮕﻪْﺳْﺮْ ﻣِﺮِﮔُﻪْﺭَﻪِ ﺣِﻮَﮐَﺮَ ﭼِﺮْﺳْﺮْ ﺭِﻫْﺭَﻪِ ﻫْﻪْﻭَﺴْﻪ ﻣِﺮَﻫْﻮَﻫِﺒَﺮَﻫْﻪْ ﺳْﺮْﺒَﺮْﻫْﻮَﺮْ. ﻭَﺮْ، ﺣِﻮَﮐَﺮَ ﷺ ﻭِﺒْﺮْﺒَﺮَﻫْﻪْﺭْ ﻣِﺮِﮔُﻪْﺭَﻪْﺳَﺮْ ﺳْﺮْﻫْﺳْﺮَ ﭼِﺮْﻫْﺭْ ﻫَﺮَﻫْﺮَ ﻫَﻪْﺒِﻰﻣُﮕُﻪِ ﻫَﺘِّﻰﻣُﮕُﻪِ ﺭَﺘُﺮْ ﺗَﺮْﺳْﺮْ ﺭُﺴْﻪْﺣِﺮَﻫْ ﻭَﺴْﻪ ﻭِﺴْﻪَﺭِ ﻭِﺒْﺮْﺒَﺮْﺳْﺮْﺭُﺴْ ﺭْﻫْﺷْﻮْ! ﻫْﻪَﻫِﭽِﺮْﺳْ ﺳَﻪْﻫِﺮِﺭْ ﺗْﻮْﺒْﻮْ ﻣِﺮِﮔُﻪْﺭَﻪْﺳَﺮْ ﻫَﻪْﺒِﻰﻣِﻮْﺭْﺳَﺮْ ﺳَﻪَﻫَﺮِ ﺳَﻪَﻫَﺒِﺮْ، ﻫَﺘْﺳَﺮَﺒِﺮْ ﻫِﺴْﺮْﺣُﻮْﭼِﺮْ ﻫْﺳْﺮَﻫَﻪْ ﻫَﺮْﻭِﻰﻣِﺒَﺮْﺭَﻪِ ﺯَﻭَﮔِﺒِﺮِﺝْ ﻫِﺴْﺮِﺧُﮕْﻪِ ﻭِﺒْﺮْﺒَﺮْ ﻫَﺮَﺒُﻮْﺭْ ﺑَﺮَﺣْﺮَﻫِ ﻭَﮔُﻪِﻫْﺮَﻫْ.

ﺳَﻪْﻫِﺮِﺭْ ﺗْﻮْﺒْﻮْﺭْ ﺣِ ﺷَﺒْﺮَﻫْﺮْﺳْﻪَﻭَ ﺟْﻮْﻫْﺮُﮔُﻪِ (اللهﷺ ﻣِﺮِﺳْﺮْ ﻫِﺮَﺣْﺴْ ﺷَﺒْﺮَﻫْ ﺳَﻪْﻣْﺮُﺯَﺳَﻪَﺯَﻪِ ﻣِﻪِﺭَﺣُﮕُﻪِ)، ﻫَﺘُّﮕُﺮْ ﻭِﺒْﺮْﺒَﺮَﻫِﻭَ ﷺ ﻭِﺒْﺮْﺒَﺮَﻫِﻭَ ﺷَﺒْﺮَﻫْ ﺳَﻪْﻣْﺮُﺯَﺳَﻪَﺯَﻪِ ﻫَﺘُّﮕُﻪِ ﻫَﺮَﺣِﻪْﺳَ ﺗْﻮْﻫْﻪَﺭَﻪْﺳْﻪْﺭُﮔُﻪِ ﺷَﻪْﺒِﻰﻣُﮕُﻪِ ﺷَﺒْﺮَﻫْﺮْﺳْﻪَﻭَ ﺷَﺒْﺮَﻫْﻪِ ﺳَﻪْﻣْﺮُﺯَﺳَﻪَﺯَﻪِ ﻫَﺘُّﮕُﻪِ ﻫَﺮَﺣِﻪْﺳَ ﺗْﻮْﻫْﻪَﺭَﻪْﺳْﻪْﺭُﮔُﻪِ ﺷَﻪْﺒِﻰﻣُﮕُﻪِ

ﻧﺮﻗﻮﻣﺘﻤﺮ ﭼﺮﺋﺮ ﻫﺮﺣﻤﺮﺣ ﻣﻬﻤﺒﻘﺮﻣ ﻫﺮﺗﻘﺮﻣ ﺭﻤﺮ ﺭﺴﻤﻬﺮﻣ ﺧﺮﺗﺮ ﻣﻖﻣ ﻫﺮﺣﻤﺮﺣﻬﺮﺳ ﻭﺴﻤﻬﺮ ﻧﻤﺘﻤﺘﺮﻤﻤﻤﺮﻧﺮﻧﻮ! ﻫﺮﺑﺮﺣﺮﺗ ﺩﺩﺴﻮ ﻧﻖﻤﺒﻘﺮﻣ ﺗﺠﻤﻘﻤﺮﺳ (ﺗﺠﻤﺠﻤﻤﻘﺮﻣﺮﺳ) ﺣﻨﺮﺗﺮ ﭼﺮﺑﺮ ﻧﺮﻗﻮﻣﺘﻤﺮﺳﺮ ﻧﻤﻤﻤﺮﺳﻮﻣﺮﺋ ﻣﻖﻣﺮ ﻫﺮﺣﻤﺮﺣ ﺳﺮﻗﻮﺳﻮ ﺴﻤﺮﺧﺘﻤﺮﻤﻤﻤﺮﻧﺮﻧﻮ! ﷲﺮ ﻣﻬﻤﺒﻘﺮﻣﺮﻣ ﺴﻮﺮﺧﺮﻗﻮﺳﺮ ﺴﻮﺮ ﻫﺮﺗﻘﺮﻣﺮﺳ ﺑﺮﺗﻘﺠﻤﺮﻣﺮ ﻨﻨﺴ ﺧﻤﺒﻤﺮ ﻫﻤﻨﺴﻮ ﭼﺮﺑﺮﺳ ﺣﻨﺮﺗﺮ ﻫﻬﻤﺮﺧ ﻫﺮﺗﻘﺮﻣﻬﺮﻤﻤﺮ ﻨﻨﺴ ﺧﻤﺒﻤﺮﺗﺮ ﻧﺮﻗﻮﻣﺘﻤﺮﺳﺮ ﺳﺮﻤﻤﺮﺳﻤﻤﻨﻮ. ﻫﻤﻬﺮﺣﺮﺳﻮ ﻫﺴﺮ ﻧﺮﻗﻮﻣﺘﻤﺮ ﺭﺮﻗﻬﺮﺑﺮﺳ ﺴﻬﻬﺮﺑ، ﻫﻤﻬﺮﺣﺮﺳﻮﻣﺮ ﻫﺮﺑﻮﺧ ﻧﺮﺴﻮﺑﺮ ﻫﺮﺗﺮ ﻫﻤﻬﺮﺣﺮﺳﻮ ﺩﻨﻨﻮﻬﺮﻣﻘﺮ ﻫﺮﺗﻘﺮﻣﺮﺑ ﺣﺴﻮﺣﺮﺳﻮ ﻫﻮﻤﻘﺮﻤﺘﻤﺮﻣﺮ ﺭﻮﻫﻤﺮﻣﺮ ﻫﺮﺳﻘﺮﻣﺮﺧ ﻧﺮﻗﻮﻣﺘﻤﺮ ﻧﻤﻤﻤﺮﻧﺮﻧﻮ.

ﻫﺮﻤﻨﻮﻣﺮ ﺩﺩﺴﻮ ﻧﻖﻤﺒﻘﺮﻣ ﻨﻮﻣﺮ ﭼﺮﺳﻮﺴﻤﺮ، ﺴﻬﻤﻬﺮﻣﺮ ﺗﺠﻤﺠﻤﺮ، ﻨﻨﺴﻮ ﺳﻮﺴﻤﻬﺮﻣﺮ ﺗﺠﻤﺠﻤﺮ ﻧﺮﻗﻮﻣﺘﻤﺮ ﻧﻤﻤﻤﺮﻧﺮﻧﻮ ﺳﻬﻬﺮﺑﺮﻤﻨﻮﺳ ﷲ ﻫﻤﻤﺮﻣﺮ ﺣﺴﻮﺣﺮﺳﻮ ﻫﻤﻤﺮﻣﻤﻤﻨﻮﻬﺮﻣﻤﻤﻨﻮﻣﺮﻧﺮﻧﻮ! ﻫﻤﺮﺳﻮ.

كَتَبَهُ

إِسْمَاعِيلُ بْنُ رَفِيعٍ مُحَمَّدٍ الْمَالِيفِيُّ

ﻧﺮﻗﻮﻣﺘﻤﺮﻤﻤﻨﻮ ﺣﻤﻤﻨﻮﻣﺮ ﺗﻤﻤﻨﻮﻣﺮ ﻫﻤﻤﻤﻨﻮ ﻫﻤﻤﻤﻨﻮﻣﺮﺣﻤﻤﻨﻮﻣﺮﺳ ﻫﻨﻨﻮ ﷲﻨﻮ ﻫﻤﻤﻤﻨﻮﻣﺮﺣﻤﻤﻨﻮ ﻫﻨﻨﻮ. ﺣﻤ ﻫﻤﻤﻤﻨﻮﻣﺮﺣﻤﻤﻨﻮ ﻫﻨﻨﻮ ﻫﻤﻤﻤﻨﻮﻣﺮﺣﻤﻤﻨﻮﻣﺮﺳﻮﻣﺮﺣﻤﻤﻨﻮﻣﺮﺳﻮﻣﺮﺣﻤﻤﻨﻮ ﻫﻨﻨﻮﻣﺮﺳﻮﻣﺮﺳ ﷲ ﻫﻨﻨﻮﻣﺮﺳﻮﻣﺮﺳﻮﻣﺮﺣﻤﻤﻨﻮ. ﺁﻣﻴﻦ

13 ﻣﺤﺮﻣ 1448 (22 ﺟﻮﻟﺎﻱ 2026)